

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-030-01/2014

P/14/010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/010 – Wykonywanie zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Guga, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 92175 z 11 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Jagielloński, 31-007 Kraków, ul. Gołębia 24 (UJ lub Uniwersytet)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Wojciech Nowak, Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ realizację w latach 2013-2014 zadań zleconych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ) w ramach postępowania konkursowego dotyczącego współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Uniwersytet przestrzegał warunków w zakresie wykorzystania środków przekazanych przez MSZ na wszystkie cztery zadania ukierunkowane na podtrzymanie więzi z Polską realizowanych w ramach projektu pn. „Polski Ośrodek Naukowy UJ w Londynie” (PON UJ w Londynie). Zostały one zrealizowane zgodnie z zawartymi umowami. Kontrola wydatków (14,5% ogółu przyznanych dotacji) wykazała, że poniesiono oszczędnie i wydajnie, a ich ewidencjonowanie było prawidłowe. Sprawozdania z wykonania zadań przedkładane do MSZ zostały sporządzone rzetelnie i terminowo.

W wyniku realizacji tych zadań osiągnięto zakładane cele. W efekcie stworzono korzystne warunki do nauki języka polskiego osobom polskiego pochodzenia. Umożliwiono głębsze poznanie polskiej kultury potomkom polskich emigrantów i rozwój potencjału intelektualnego Polonii i Polaków. Promowano relacje polsko-brytyjskie, polskie osiągnięcia naukowe oraz popularyzowano wiedzę o współczesnej Polsce jako nowoczesnym i atrakcyjnym partnerze biznesowym. Ponadto przeprowadzono badania naukowe w zakresie potrzeb edukacyjnych Polaków mieszkających w Wielkiej Brytanii.

W konsekwencji realizowanego projektu PON UJ w Londynie w 2014 r. utworzona została w ramach struktur UJ nowa jednostka międzywydziałowa pn. „Polski Ośrodek Naukowy UJ w Londynie”, którego zadaniem jest m.in. wspieranie obecności UJ w Wielkiej Brytanii oraz prowadzenie badań w zakresie stosunków polsko-brytyjskich ze szczególnym uwzględnieniem roli polskiej emigracji. Podkreślić należy, że będzie ona kontynuować działania rozpoczęte w ramach ww. projektu, wykorzystując dorobek i doświadczenia osiągnięte podczas jego realizacji.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Przestrzeganie warunków w zakresie wykorzystania środków przekazanych na zadania ukierunkowane na podtrzymywanie więzi z Polską

Opis stanu faktycznego

W latach 2013 – 2014 Uniwersytet, w związku z realizacją projektu „PON UJ w Londynie”, podpisał z Ministerstwem Spraw Zagranicznych (MSZ) cztery umowy, w tym trzy z okresem realizacji od 1 lutego do 31 grudnia 2013 r. i jedna z okresem realizacji od 1 marca do 31 grudnia 2014 r. Ich przedmiotem było:

1. „Zwiększenie potencjału Polonii w Wielkiej Brytanii” – umowa nr 182/2013 z 12 lipca 2013 r. na kwotę 1.700,0 tys. zł;
2. „Edukacja Polonii i Polaków w Wielkiej Brytanii” – umowa nr 184/2013 z 3 lipca 2013 r. na kwotę 400,0 tys. zł;
3. Promocja dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i we Włoszech – umowa nr 183/2013 z 9 lipca 2013 r. na kwotę 200,0 tys. zł;
4. „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii” – umowa nr 254/2014 z 27 maja 2014 r. na kwotę 100,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-17)

Ww. umowy zostały podpisane w wyniku wygranych przez UJ konkursów na realizację zadań publicznych dotyczących „Współpracy z Polonią i Polakami za granicą”.

(dowód: akta kontroli str. 329-333)

Kontroli poddano poniesione w ramach realizacji ww. umów wydatki w łącznej kwocie 349,7 tys. zł, tj. 14,5 % ogółu przyznanych dotacji. W jej wyniku stwierdzono, że wszystkie te wydatki zrealizowano zgodnie z zawartymi umowami o dofinansowanie, wydajnie, oszczędnie i terminowo. Ich poniesienie było niezbędne do realizacji projektu i osiągnięcia założonych rezultatów. Wszystkie wydatki zostały udokumentowane prawidłowo i w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu zarówno pod względem rzeczowym, jak i finansowym. Dotyczyły one w szczególności: obsługi Centrum Informacyjnego PON UJ w Londynie, wynagrodzeń za przeprowadzone wykłady, warsztaty, badania naukowe, publikacje, prezentacje multimedialne, a także kosztów podróży służbowych oraz zakupów sprzętu i materiałów niezbędnych do realizacji przedmiotowego projektu.

UJ posiada aktualną Politykę rachunkowości, w której opisano m.in. sposób ewidencjonowania i rozliczania środków z dotacji. Spełniała ona wymogi art. 10 ust. 1 z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości². Dla każdego z czterech zadań realizowanych w ramach projektu pn. „PON UJ w Londynie” prowadzona była wyodrębniona dokumentacja finansowo-księgowa, w tym dotycząca środków otrzymanych z dotacji. Poddane kontroli dowody księgowe były rzetelne i kompletne, tj. spełniały wymogi art. 21 i 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Każdy z tych dowodów został sprawdzony pod względem: merytorycznym, formalnym i rachunkowym. Zapisów księgowych dokonano zgodnie z postanowieniami art. 23 tej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 4, 28-48)

Zadania – przyjęte do realizacji w ramach zawartych w 2013 r. umów – zostały zrealizowane zgodnie z ich postanowieniami, zarówno w zakresie rzeczowym, jak i założonych terminów.

(dowód: akta kontroli, str. 49-60)

Analiza danych zawartych w sprawozdaniach z wykonania zadań zrealizowanych w 2013 r. i ich porównanie z zapisami w umowach i ofertach (stanowiących integralną część tych umów) i ewidencją księgową wykazała, że zostały one sporządzone prawidłowo, rzetelnie i terminowo przekazane do MSZ.

W sprawozdaniach końcowych z realizacji poszczególnych zadań podano m.in., że wydatki poniesione na:

- „Zwiększenie potencjału Polonii w Wielkiej Brytanii wyniosły 1.737,2 tys. zł, w tym pokryte odpowiednio: z dotacji – 1.645,8 tys. zł i wpłat i opłat zadania publicznego – 34,7 tys. zł,

² Dz. U. z 2013 r., poz. 330, dalej *ustawa o rachunkowości*

- „Edukację Polonii i Polaków w Wielkiej Brytanii” wyniosły 418,0 tys. zł, w tym pokryte odpowiednio: z dotacji – 390,5 tys. zł, wpłat i opłat zadania publicznego – 17,1 tys. zł,
- „Promocję dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i we Włoszech” wyniosły 203,5 tys. zł, w tym pokryte odpowiednio: z dotacji 191,2 tys. zł oraz środków finansowych własnych – 6,0 tys. zł,

Wkład osobowy (świadczycieli wolontariuszy) i rzeczowy organizatora wyceniony został odpowiednio na kwotę: 56,7 tys. zł, 10,4 tys. zł i 6,3 tys. zł.

Na realizację zadania „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii” UJ wydatkował w 2014 r. – jak wynika z ewidencji księgowej – kwotę 99,4 tys. zł.

Niewykorzystane środki pochodzące z dotacji (73,3 tys. zł) wraz z uzyskanymi odsetkami naliczonymi od wkładów na rachunkach bankowych (4,8 tys. zł) zostały zwrócone terminowo do MSZ.

(dowód: akta kontroli str. 23, 28-48, 124-128, 159-162, 275-281, 408-409)

Uniwersytet założył rachunki bankowe oddzielne dla każdego z projektów. Rachunki te, były utrzymywane do czasu dokonania ostatecznych rozliczeń z MSZ.

(dowód: akta kontroli str. 4, 9-17)

W zawartych umowach na realizację zadań w 2013 r. termin ponoszenia kwalifikowanych kosztów projektów przyjęto od 1 lutego do 31 grudnia 2013 r. W umowie zawartej na rok 2014 termin ponoszenia kosztów ustalono od 1 marca do 31 grudnia 2014 r. Terminy te zostały dotrzymane.

(dowód: akta kontroli str. 64-77, 129-144, 181-196, 282-298)

W związku z koniecznością ponoszenia bieżących wydatków związanych z realizacją zadań i wobec faktu, że przedmiotowe umowy zostały zawarte z MSZ dopiero w lipcu 2013 r. (trzy) i maju 2014 r. (jedna) UJ finansował je przejściowo – do czasu otrzymania dotacji – z własnych środków.

(dowód: akta kontroli str. 334-372, 373-377)

Zgodnie z zapisami § 3 pkt 1 umów MSZ zobowiązało się przekazać kwoty przyznanych dotacji w terminie 14 dni od wejścia ich w życie. Środki dotacji zostały we wszystkich przypadkach przekazane przez MSZ w ustalonych terminach, z tego na:

- „Zwiększenie potencjału Polonii w Wielkiej Brytanii” – 17 lipca 2013 r.,
- „Edukacja Polonii i Polaków w Wielkiej Brytanii” – 10 lipca 2013 r.,
- „Promocja dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i we Włoszech” – 12 lipca 2013 r.,
- „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii – 30 maja 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 64-77, 129-144, 181-196, 282-298, 18-22)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność UJ w zakresie wykorzystania środków przekazanych na zadania ukierunkowane na podtrzymywanie więzi z Polską. Prawidłowo ponoszono i ewidencjonowano wydatki w ramach realizacji projektów, a sprawozdania z ich wykonania, przedkładane do MSZ, zostały sporządzone rzetelnie i terminowo.

2. Efekty realizacji zadań w ramach projektu „PON UJ w Londynie”, w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą, ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z Polską

Opis stanu
faktycznego

W sprawozdaniach z realizacji zadań w 2013 r. podano m.in., że Uniwersytet monitorował wskaźniki osiągania planowanych celów projektu poprzez analizę ilościową i jakościową rezultatów. Wśród uczestników oraz zespołów koordynujących realizowane działania przeprowadzane były ankiety ewaluacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 102-127, 159-179, 229-280)

Kierownik projektu wyjaśnił m.in., że punktem wyjścia do monitoringu wewnętrznego były przygotowane przez koordynatorów poszczególnych działań wykresy Gantt'a³, w których zawarli oni szczegółowy harmonogram i określili w jaki sposób przebiegać będzie ich monitoring. Koordynatorzy monitorowali wskaźniki realizacji projektu poprzez analizę list obecności (w przypadku rezultatów ilościowych) oraz przeprowadzanie ankiet ewaluacyjnych. Monitoring realizacji celów odbywał się przez nadzór nad rozbudową bazy danych (kontakty do osób uczestniczących we wszystkich działaniach PON UJ w Londynie), a także poprzez pozyskiwanie informacji kontaktowych m.in. dla organizacji polonijnych i parafii. Ponadto w przypadku następujących działań założono dodatkowe formy weryfikacji celów:

1. „Zwiększenie potencjału Polonii w Wielkiej Brytanii”:
 - a) Jagiellońska Szkoła Przedsiębiorczości – uczestnicy dodatkowo wypełniali ankietę dotyczącą konkretnego pomysłu na działalność gospodarczą;
 - b) Serwis poświęcony polskim wydarzeniom w Wielkiej Brytanii – zbudowano dodatkową bazę danych ewentualnych partnerów działania oraz śledzono liczbę wyświetleń strony;
 - c) Konferencja o współczesnych polskich naukowcach w Wielkiej Brytanii z prezentacją polskich uniwersytetów – dodatkowym produktem był film Five Minds of Polish Science – liczba wyświetleń stanowiła źródło informacji o stopniu realizacji celów projektowych.
2. „Edukacja Polonii i Polaków w Wielkiej Brytanii” – w przypadku lekcji dla szkół sobotnich wykazano dodatkowy wskaźnik realizacji celów: liczba wyświetleń prezentacji w formacie *prezi*⁴ na portalu youtube.com. Źródłem wiedzy o stopniu realizacji celów było badanie potrzeb naukowych Polaków i Polonii w Wielkiej Brytanii. W przypadku każdego etapu realizacji tego zadania (ankieta internetowa, badania fokusowe) brane były pod uwagę cele projektu zawarte w ofercie.
3. „Promocja dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i Włoszech” – opracowano formularz zgłoszeniowy do Jagiellońskiej Szkoły Letniej dla Potomków polskiej emigracji w Warszawie i Krakowie, gdzie zawarte były pytania o zainteresowanie Polską, motywację, formy wykorzystania kontaktów zdobytych w szkole. Inną formą badania celów okazało się uczestnictwo koordynatora w grupie dyskusyjnej, gdzie uczestnicy wymieniali się doświadczeniami i wiedzą zdobytą podczas szkoły letniej.
4. „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii” – dodatkowe źródło informacji o realizacji celów będzie pochodziło z porównania ankiet ewaluacyjnych z Londynu i Bradford.

(dowód: akta kontroli str. 24-27, 378-381)

Zgodnie z zapisem §12 zawartych umów dotacji, MSZ sprawował kontrolę nad prawidłowością wykonywania projektów. Do każdego realizowanego projektu przypisany był opiekun ze strony Ministerstwa. Do zadań ww. opiekunów należał monitoring realizacji działań projektowych, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z bieżącą obsługą (śledzenie procesu obiegu dokumentów podczas podpisywania umowy dotacji, ocena kwalifikowalności kosztów, wysyłanie monitów przypominających o nieprzekraczalnych terminach złożenia sprawozdań). Ponadto – jak wyjaśnił Kierownik projektu – zgodnie z umowami, PON UJ w Londynie na bieżąco informował o swoich działaniach zarówno Ambasadę jak i Konsulat RP w Londynie – część wydarzeń (Wykłady Jagiellońskie w 2013 r. i warsztaty dla mam w 2014 r.) promowana była także przez profil społecznościowy Ambasady.

W przypadku zadania „Promocja dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i Włoszech” – na podstawie §12 pkt.1-3 umowy dotacji⁵ – MSZ zwróciło się o dołączenie do sprawozdania kopii wszystkich dokumentów księgowych dotyczących realizacji całości projektu (pismo z 14 listopada 2013 r.). Kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości, a sprawozdanie końcowe zostało w całości zaakceptowane (pismo z 9 czerwca 2014 r.).

³ Wykres Gantta ułatwia planowanie zadań w projekcie, a następnie pozwala na śledzenie postępów.

⁴ *Prezi* – oferowane m.in. w modelu chmury obliczeniowej (SaaS) oprogramowanie tworzenia i przedstawiania prezentacji na tzw. wirtualnym płótnie.

⁵ W umowie o dotację MSZ zastrzegło sobie prawo dokonywania kontroli wyrywkowej elementów bądź też całości dokumentacji projektu.

W warsztatach w Bradford – zorganizowanych w ramach realizacji zadania „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii” – uczestniczył Konsul RP w Manchesterze, wydając o nich pozytywną opinię.

Kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji zadań w ramach projektu PON UJ w Londynie została przeprowadzona przez Gł. specjalistę ds. kontroli wewnętrznej UJ w okresie od listopada do grudnia 2013 r. W jej wyniku, w ww. zakresie, nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 135-136, 180, 378-397)

Analiza treści złożonych sprawozdań i ofert wykazała, że w wyniku realizowanych projektów osiągnięte zostały, zgodnie ze złożonymi ofertami, m.in. następujące rezultaty:

1. „Zwiększenie potencjału Polonii w Wielkiej Brytanii”:

- Zorganizowano intensywny kurs j. angielskiego dla 26 Polaków – uczestnicy zdobywali praktyczne umiejętności oraz nabierali pewności siebie w posługiwaniu się językiem angielskim. Kurs umożliwił uczestnikom weryfikację ich poziomu językowego. Zajęcia okazały się szczególnie cenne dla osób chcących rozpocząć naukę w brytyjskich szkołach i uczelniach. Walory przeprowadzonych kursów potwierdzone zostały poprzez ewaluację uczestników;
- Centrum Informacyjne PON UJ w Londynie – z jego pomocy skorzystało ok. 700 osób (otwarte jest ono siedem dni w tygodniu od 12 – 20). Przedstawiciele Centrum byli ponadto dostępni podczas spotkań i wydarzeń organizowanych przez polonijne organizacje. Centrum nawiązało współpracę z mediami polskimi, zarówno tradycyjnymi, jak i elektronicznymi w Wielkiej Brytanii (m.in. portal Londynek.net, gazety – Dziennik Polski, Nowy Czas i Cooltura);
- Studium dziennikarskie i Public Relation – zrealizowano 90 godz. zajęć wykładowych. Przeprowadzono 3 kursy e-learningowe (po 10 godz. dydaktycznych). Opracowany został autorski program kursu. W kursie udział wzięło ok. 20 osób;
- Studia magisterskie Stosunki międzynarodowe – opracowany został ich program. Zrealizowano 75 godz. zajęć w formie zdalnego nauczania i 15 godz. konsultacji w Londynie. Na studia przyjęto 19 studentów;
- Studia podyplomowe Polsko-Brytyjskie partnerstwo strategiczne w UE i NATO – przyjęto na nie 11 osób;
- Seminarium doktoranckie z zakresu stosunków międzynarodowych i politologii – na studia przyjęto siedmiu studentów. Odbyło się sześć seminariów;
- Utworzono internetowy Serwis wydarzeń naukowych, społecznych i kulturalnych Polonii w Wielkiej Brytanii (zakupiono jedną domenę i wykupiono jedną usługę hostingową), w którym odnotowano 3294 odsłon;
- Konferencja o współczesnych polskich naukowcach w Wielkiej Brytanii z prezentacją polskich uniwersytetów (30 listopad 2013 r.) – skierowano ją do polskiej młodzieży emigracyjnej zainteresowanej możliwością studiowania w Polsce. Na konferencji tej zaprezentowano również 10 polskich ośrodków akademickich, w tym m.in.: Uniwersytet Warszawski i Szczeciński, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet A. Mickiewicza w Poznaniu);
- Jagiellońska Szkoła Przedsiębiorczości – 17 uczestników zostało zapoznanych z zasadami tworzenia biznesplanu i zakładania własnej działalności gospodarczej. W trakcie czterech miesięcy szkolenia dwie osoby założyły własną działalność, a inni deklarowali chęć założenia firmy;
- Granty badawcze – zgodnie z założeniami otrzymało je 10 osób z Wielkiej Brytanii (pięciu doktorantów i pięć osób ze stopniem doktora) na 30 złożonych aplikacji.

(dowód: akta kontroli str. 55-58, 229-272)

2. „Edukacja Polonii i Polaków w Wielkiej Brytanii”:

- Zorganizowano warsztaty j. polskiego i kultury polskiej dla osób polskiego pochodzenia z udziałem 12 specjalistów. Celem warsztatów była nauka i doskonalenie znajomości języka polskiego oraz przekazanie wiedzy o polskich tradycjach i obrzędach. W ramach „Żywej Pracowni Kultury Polskiej” (warsztatów języka i kultury polskiej) zrealizowano 11 spotkań, w których wzięło udział łącznie ok. 270 osób. Ich efektem był m.in. spektakl oparty na tekstach literatury polskiej, wystawiony przez uczestników w Dniu Polonii 2 maja 2013 r.;

- Studia podyplomowe – pn. „Nauczanie języka polskiego i kultury polskiej jako drugich”. W ofercie zakładano, że studia te podejmie 20 – 30 osób. Wg treści sprawozdania z wykonania zadania naukę podjęło 11 osób. Rezultatem było wykształcenie kadry nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do nauczania j. polskiego jako drugiego lub obcego, a także promocja kultury polskiej;
- Badania naukowe potrzeb edukacyjnych Polonii – przeprowadzono cztery badania fokusowe i 10 tzw. wywiadów pogłębionych, w wyniku których powstał raport, stanowiący podstawę do planowania kolejnych działań PON. W raporcie tym znalazły się odpowiedzi na pytania o potrzeby edukacyjne polskiej emigracji: kim są ludzie chcący podjąć dalszą edukację, dlaczego chcą to zrobić oraz jakiego rodzaju i poziomu edukacji oczekują;
- Lekcje dla szkół sobotnich – wspierano „szkoły sobotnie” poprzez realizację lekcji bezpośrednio w szkołach na terenie Londynu i okolic oraz stworzenie i przekazanie multimedialnych materiałów o najnowszej historii Polski (zorganizowano 17 lekcji, w których udział wzięło 340 uczniów);
- Wykłady Jagiellońskie – przeprowadzono cykl sześciu wykładów dotyczących popularyzacji wiedzy o Polsce oraz relacjach polsko-brytyjskich. Były to wykłady otwarte, prowadzone w j. angielskim. Liczba zarejestrowanych słuchaczy tych wykładów wyniosła – wg treści sprawozdania z wykonania zadania – 130 osób.

(dowód: akta kontroli str. 52-54, 103-123)

3. „Promocja dorobku emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, Rosji i we Włoszech”:

- Jagiellońska Szkoła Letnia – do udziału zakwalifikowano 12 osób polskiego pochodzenia. Jak wynika z treści sprawozdania z wykonania zadania, w celu nawiązania kontaktów międzynarodowych i wymiany doświadczeń odbyły się spotkania z przedstawicielami Polsko-Brytyjskiej Izby Handlowej oraz krakowskich organizacji pozarządowych. Podano w nim m.in., że Szkoła ta przyczyniła się do zintensyfikowania aktywności społecznej, politycznej i publicznej w środowiskach polonijnych uczestników, a wraz z nimi osób niezrzeszonych i nieznanących j. polskiego. Zadanie to było realizowane poprzez udział uczestników w wykładach, warsztatach, treningach, dyskusjach, prezentacjach i wizytach w Krakowie i Warszawie;
- Konferencja „Rycerze wolności. Polska emigracja we Włoszech i Rosji” (listopad 2013 r.) – promowano na niej wiedzę o wkładzie Polski i Polaków osiadłych poza granicami kraju w rozwój kultury polskiej i krajów ich zamieszkania oraz dokumentację śladów emigracyjnego polskiego dziedzictwa kulturowego. Prelegentami byli wybitni naukowcy zajmujący się zawodowo badaniem Polonii w świecie tzw. świadkowie historii oraz osoby zaangażowane w animowanie życia polonijnego w krajach zamieszkania. Zaprezentowany został aktualny stan badań nad problematyką polonijną;
- Wydanie publikacji „Londyn i cała reszta. Antologia Emigracyjnej Myśli Politycznej 1945-1990” – była to pierwsza tego typu publikacja na polsko i anglojęzycznym rynku wydawniczym. W skład publikacji weszło 17 tekstów napisanych przez 16 autorów. Wydano 500 polsko- i 500 angielskojęzycznych egzemplarzy. Kierownik projektu oświadczył m.in., że (cyt.): „Książka jest sukcesywnie rozdawana zarówno w Polsce jak i Wielkiej Brytanii, głównie podczas spotkań PON UJ w Londynie i stanowi ważny materiał promujący polską powojenną refleksję.”

(dowód: akta kontroli str. 49-51, 164-175, 410)

Celem ogólnym zadania „Cykl warsztatów dla polskich mam z dziećmi mieszkających w Wielkiej Brytanii” realizowanego w 2014 r. było (cyt.): „Stworzenie szerszej społeczności o wysokich kwalifikacjach i kompetencjach kulturowych, do której należeć będą nie tylko same uczestniczki warsztatów lecz również całe rodziny pochodzenia polskiego na stałe przebywające w Wielkiej Brytanii i szukające formuły integracji i wspólnej aktywności”. Zakładane w ofercie cele szczegółowe, były następujące:

- nabycie umiejętności profesjonalnego przygotowania CV i dokumentów aplikacyjnych oraz uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych w j. angielskim,
- efektywne zdefiniowanie profilu zawodowego oraz możliwości dalszego rozwoju,
- pogłębienie wiedzy z zakresu psychologii dziecięcej, komunikacji z dzieckiem oraz metod nauki przez zabawę,

- zdobycie wiedzy w zakresie wychowywania dzieci w środowisku dwujęzycznym,
- zdobycie praktycznych narzędzi do radzenia sobie ze stresem i agresją, zdobycie wiedzy na temat podstawowych aspektów prawa brytyjskiego ze szczególnym uwzględnieniem praw osób przyjeżdżających do Wielkiej Brytanii,
- zdobycie wiedzy na temat realiów systemu szkolnictwa brytyjskiego oraz roli rodzica w edukacji dziecka,
- umożliwienie dzieciom polskiego pochodzenia kontaktu z rówieśnikami,
- zdobycie praktycznych informacji na temat rozpoczęcia działalności gospodarczej w Wielkiej Brytanii,
- podniesienie kompetencji z j. angielskiego,
- utworzenie i wyposażenie kącika zabaw kreatywnych dla dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 59-60, 384-385)

Odnosnie do realizacji celów ww. zadania i osiągniętych rezultatów Kierownik projektu wyjaśnił, że trwa proces ewaluacji działań projektowych (gromadzenie i podsumowanie dokumentacji znajdującej się jeszcze w Wielkiej Brytanii). Zamierzone cele zostały zrealizowane. Wartością dodaną do projektu okazało się przeniesienie 16 warsztatów do Bradford – tym samym projekt wykroczył poza granice Londynu i zostały uwzględnione w nim potrzeby szerszej społeczności. Jednym z trwałych rezultatów jest stworzenie w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym kącika dla dzieci, który będzie wykorzystywany także po zakończeniu projektu. Do tej pory uczestnictwo w części wydarzeń PON UJ w Londynie było ograniczone dla rodziców, którzy nie mieli co zrobić z dziećmi. Obecnie, dzięki zabawkom, poduszkom i przyborom do malowania, będzie można zagospodarować czas dzieciom i umożliwić rodzicom uczestnictwo w zajęciach rozwojowych. Trwałym rezultatem zakończyły się także warsztaty „Kreatywna Mama” w Bradford, które będą kontynuowane w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 384-385)

Projekt „PON UJ w Londynie” (którego integralną częścią były ww. cztery zadania dotowane w latach 2013-2014) był realizowany przez UJ od początku 2012 r. Jak oświadczył Kierownik projektu jego zasadniczym celem było wspieranie potencjału intelektualnego Polonii i Polaków żyjących w Wielkiej Brytanii i w konsekwencji przygotowywanie ich do podejmowania roli ambasadorów polskości w kraju zamieszkania. PON UJ w Londynie współpracował zarówno z najstarszymi, jak i najmłodszymi instytucjami polskiej emigracji m.in. takimi jak: Polski Uniwersytet na Obczyźnie z siedzibą w Londynie⁶, Ognisko Polskie⁷, Biblioteka Polska, Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny, Polish City Club, Centrum Pomocy Rodzinie w Londynie i Kongres Polskich Studentów w Wielkiej Brytanii. PON UJ w Londynie wspierał również pracę zarówno polskich naukowców mieszkających w Wielkiej Brytanii, jak również Brytyjczyków, którzy prowadzą badania na temat Polski.

We wrześniu 2014 r. – w wyniku realizowanych zadań w ramach projektu „PON UJ w Londynie” – Senat UJ, uchwałą nr 130/IX/2014 z 24 września 2014 r., powołał do życia jednostkę międzywydziałową PON UJ. Ośrodek ten – korzystając z doświadczeń i dorobku ww. projektu – będzie kontynuował rozpoczęte w ramach projektu działania. Ma on być w pełni finansowany ze środków zewnętrznych (bez korzystania z dotacji dydaktycznej i dotacji na tzw. działalność statutową) oraz z dochodów uzyskiwanych z prowadzonych przezeń programów badawczych, edukacyjnych, szkoleniowych i konsultacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 398-406)

Kierownik projektu wyjaśnił m.in., że w 2015 r. planowane są dalsze działania, oparte na dotychczasowym doświadczeniu, zmierzające do przygotowania pakietu edukacyjnego składającego się z propozycji studiów licencjackich, studiów magisterskich, oraz studiów podyplomowych i seminarium doktoranckiego. W ramach programu „Współpraca z Polonią i Polakami zagranicą” UJ złożył do MSZ cztery wnioski planujące następujące działania w 2015 r.:

1. Żywa Pracownia Kultury Polskiej – celem projektu jest podtrzymywanie obecności kultury polskiej w polskich rodzinach przebywających na emigracji.

⁶ Rok założenia 1939.

⁷ Rok założenia 1940.

2. Badanie polskiego "soft power" w Wielkiej Brytanii – celem projektu jest zbadanie znaczenia masowej obecności Polaków w Wielkiej Brytanii dla zwiększenia wiedzy o Polsce wśród Brytyjczyków, dla budowania pozytywnego wizerunku naszego kraju, a także dla zbadania kondycji polskiego soft power na wyspach. Badana będzie siła oddziaływania polskiej diaspory oraz pozycja kultury polskiej w świadomości brytyjskiego społeczeństwa.
3. Jagiellońskie Szkoły Letnie dla potomków polskich emigrantów – projekt polega na realizacji 2 edycji 4-dniowych szkół letnich dla Polaków mieszkających w Wielkiej Brytanii w 2. lub 3. pokoleniu. Celem działania jest wzmocnienie poczucia polskiej tożsamości wśród Polaków z zagranicy i związanie ich z Polską poprzez zaprezentowanie i zbliżenie środowisk akademickich, biznesowych i kulturalnych.
4. Wzmacnianie pozycji Polaków i polskiej tożsamości w Wielkiej Brytanii – celem projektu jest wzmocnienie poczucia tożsamości Polaków mieszkających w Wielkiej Brytanii, a także podniesienie ich kompetencji przez działania edukacyjne skierowane do wielu grup wiekowych.

(dowód: akta kontroli str. 406)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efektywność realizacji zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami w Wielkiej Brytanii, ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z Polską.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Wobec braku uwag i nieformułowania wniosków nie oczekujemy odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 30 stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Kontroler

Jolanta Stawska
Dyrektor

Barbara Guga
główny specjalista kontroli państwowej